

randum in gratia, licet sit aliquo modo causa executionis, nam ideo Deus dedit homini tale meritum, quia prædestinaverat illum, et ad perseverandum, et ad obtinendum perseverantiae donum per tale medium. Ac tandem, eodem modo de gloria philosophamur: decrevit enim Deus ante omnia prædestinatum salvare, et beatum efficere, et ideo cætera media a primo usque ad ultimum per certa et infallibilia decreta præparavit, ideoque nec prædestinationis ad gloriam causa dari potest ex parte prædestinati, licet glorificationis detur. Et ratio omnium est, quia ordo intentionis est prior ordine executionis, et prædestinatio, ut ad voluntatem spectat, in decretis pertinentibus ad ordinem intentionis posita est.

30. *Quo sensu loquantur auctores in hac difficultate.* — Quocirca, quando auctores dicere solent, posse dari causam prædestinationis quoad singulos, seu posteriores effectus ejus, non vero quoad totam collectionem seu primum effectum, loquuntur de effectibus tantum in executione consideratis, non vero secundum ordinem intentionis: seu (et in idem redit) loquuntur de illis effectibus quoad esse illorum, non vero quoad formalem eorum prædestinationem. Sic enim potius dicendum est, non dari ex parte hominis causam dispositivam aut meritoriam præordinationis alicujus effectus prædestinationis, sed solum rationem finalem: sicque prædestinari merita, quia prædestinatur gloria: et præfiniri gratiam, ut ab illa nascentur merita quæ prædestinata supponuntur, et sic de cæteris. Neque illatio illa, qua nonnulli moderni utuntur, bona est, scilicet, datur ex parte hominis causa meritoria alicujus effectus prædestinationis, ergo datur causa prædestinationis talis effectus seu divinæ electionis prout terminata ad talem effectum. Sicut non sequitur, datur meritum gloriæ, ergo datur meritum prædestinationis ad gloriam: quia (ut dixi) effectus in se, seu in executione, est quid posterius quam ejus prædestinatio: ex eo autem quod detur causa posterioris, non sequitur dari etiam prioris, cum illamet causa possit originem ducere ex illo priori: sicut ex prædestinatione ad gloriam ducunt originem merita, quæ sunt causa gloriæ.

31. *Difficultas contra hanc sententiam.* — *Fit satis.* — Solum superest difficultas in nostra sententia, quia prædestinatio dicit providentiam infallibilem mediorum, quibus electi certissime, atque ita efficaciter, id est, cum effectu perducantur ad regnum coelorum. At talis providentia non potest esse infallibilis, nisi

supposita præscientia cooperationis liberæ hominis: quia sine illa non salvabitur homo, et consequenter nec media erunt efficacia sine illa: ergo non possunt infallibiliter præordinari, nisi ex præscientia infallibili talis cooperationis: ergo cooperatio illa supponitur, ut conditio necessaria ad prædestinationem illius effectus, qui per illam futurus est: ergo supponitur, ut aliquale meritum prævisum, quod saltem de congruo possit esse causa minus, vel alterius effectus prædestinationis. Respondeo, si argumentum esset validum, etiam procedere de prædestinatione quoad primam vocationem. Nam talis vocatio, vel cadit sub prædestinationem, præordinatur formaliter ut congrua, seu efficax, et consequenter ut infallibiliter habitura effectum (quia in hoc respectu maxime distinguitur ordinatio prædestinationis a communi providentia): ergo etiam prædestinatio illius vocationis, ut talis esse possit, supponit præscientiam futuræ cooperationis liberæ, ut supra ostensum est: ergo idem inconveniens sequitur de illo primo effectu, ut per prædestinationem ordinato, vel si de illo non sequitur, nec de aliis recte infertur.

32. Dicendum ergo est, inde solum inferri, supponi præscientiam conditionatam liberæ cooperationis, quæ non sufficit, ut illa cooperatio sit ratio meritoria, vel dispositiva, sed solum ut sit intenta per modum finis proximi respectu aliorum mediorum, quæ ante illam præcedere debent in executione, id est, respectu ipsius vocationis et excitationis. Vocat enim Deus prædestinatum, ut cum effectu convertatur, atque ut libere cooperetur, nam sub conversione hæc cooperatio includitur, ut partialis actio: et consequenter etiam sequitur, ut sit a Deo electa, et prædefinita eadem cooperatio, ut medium, vel pars medii necessarii ad finem gloriæ, qui jam supponitur intentus. Hæc autem habitudo finis aut medii non tollit gratuitam prædestinationem quia ordinatio DEI dandi tale medium, prout futurum est efficax, et ex sola gratuita voluntate Dei. Quia (ut supra diximus) cooperatio illa solum sub conditione prævisa, non potest inducere debitum, sed solum est conditio necessaria, ut tale medium constituatur in ratione medii infallibilis, et consequenter per prædestinationem eligibilis, quamvis electio semper maneat in sola liberalitate Dei, ut recte Augustinus docet, lib. 1, ad Simplicianum, quæstione 2, et libro de Bono perseverantiae, cap. 14, Prosper ad Object. 8, Genuensium.

33. *Urgetur amplius difficultas.* — *Respondetur.* — Sed instabis, quia licet ante decretum, quo Deus definit, verbi gratia, ut Petrus credat, vel de peccato doleat, cooperatio libera solum sit sub conditione prævisa, tamen posito illo decreto, jam scientia illa transit in absolutam, præscitque Deus hunc hominem habiturum aliquod meritum per talem fidem, vel pœnitentiam: ergo illud meritum sic prævisum erit ratio dandi illi talem vocationem, et prædestinandi illam, nam prius ratione est illud decretum, et illa præscientia, quam decretum de tali vocatione danda. Respondetur, hoc genus præscientiæ etiam non sufficere, saltem secundum ordinariam legem ad causalitatem meritoriam, vel dispositivam, sed solum ad rationem finis, vel medii, quia per scientiam illam non prævidetur homo, ut jam operans in se, nec ut habens omnia principia, et dona necessaria ad merendum, sed solum præcognoscitur ille effectus ut futurus ex efficacia divinæ voluntatis, a cujus liberalitate adhuc expectantur (ut sic dicam) dona illa, quæ sunt futura principia talis meriti, vel dispositionis. Et ideo decretum, quod Deus habet in posteriori signo rationis de danda homini tali vocatione, nullo modo nascitur ex merito ipsius hominis, quantumvis Deus jam præsciat in suo decreto, habiturum hominem talia merita, quia nondum videt talia merita, ut facta, et exhibita ab ipso homine in præsentia æternitatis, imo nec videt hominem ut sibi jam gratiosum vel ut elevatum ad supernaturaliter operandum: solum ergo decretum illud, et præscientia in illo movet, ut intentio finis ad danda media præstituto fini consentanea.

CAPUT XXIV.

POTUERIT NE HOMO PURUS, VEL ETIAM CHRISTUS DOMINUS MERERI ALIIS PRÆDESTINATIONEM, QUOAD LIBERAM DETERMINATIONEM ELECTIONIS DIVINÆ.

1. *Opinio affirmans.* — *Jacitur fundamentum.* — Non desunt moderni theologi docentes, sicut potest purus homo justus mereri alteri dona gratiæ, ita etiam posse mereri alteri prædestinationem totam, etiam quoad ipsam electionem ad gloriam. Fundamentum eorum ex nonnullis principiis conficitur. Primum est, electionem efficacem prædestinati ad gloriam non esse primum actum divinæ voluntatis circa prædestinatum, sed potius esse ultimum. Se-

cundum est, unum hominem mereri alteri primam vocationem gratiæ, et consequenter decretum Dei de illa vocatione congrua conferenda, saltem quoad liberam determinationem divinæ voluntatis ad talem effectum. Tertium est, eadem ratione posse unum hominem mereri alteri omnes alios effectus prædestinationis posterioris vocatione, etiam quoad præfinitionem illorum in voluntate Dei, tum quia sicut potest unus homo mereri alteri vocationem congruam, ita et perseverantiam, et consequenter cæteros effectus: tum etiam, quia esto non immediate cæteros effectus mereatur, tamen virtute omnes meretur, vel omnium est aliquo modo origo et causa, nam merendo vocationem congruam, virtute meretur actualem conversionem, quæ est præparatio ad subsequentes effectus et sic consequenter usque ad glorificationem. Quartum principium est, orationem, vel meritum unius pro alio prædestinato, non computari inter effectus prædestinationis ejus, nec esse gratiam, quæ illi fit pro quo oratur, sed oranti. Quia oratio alterius non est alteri prædestinato principium bene operandi, sed impetrat illi tale principium: solum autem id quod est principium bene operandi, est propria gratia et prædestinationis effectus. Ex quibus principiis concluditur, posse mereri unum hominem alteri totam prædestinationem quoad effectus ejus et consequenter etiam quoad electionem ad gloriam, vel gratiam: quia electio ad gloriam non supponitur ante prævisos alios effectus gratiæ: et electio ad gloriam non est nisi voluntas efficacis dandi illam congruam, quam plane meretur, qui meretur vocationem congruam.

2. *Prædicta opinio enervatur.* — Hæc opinio et nova et singularis est, et ideo, sicut supra diximus, non posse unum hominem purum mereri alteri omnes effectus prædestinationis ejus, ita etiam nunc de eodem homine dicimus non posse mereri alteri divinam prædestinationem quoad efficacem præordinationem ad gloriam, vel gratiam, quoad absolutum decretum dandi illam. Hæc est aperta sententia D. Thomæ, diet., q. 23, art. 8, et communis interpretum ibi, et Durandus, in 1, dist. 41, q. 3, num. 4; eamque docet expresse Gregorius, lib. 1, Dialog., cap. 8, ubi explicat, prædestinationem juvari precibus sanctorum, non quia oratio sit ratio vel motivum, propter quod Deus alium prædestinat, sed quia ipsa quoque pervenit ad gloriam, ita est ab omnipotenti Deo disposita, ut ad hoc electi pio labore perveniant, quatenus postulando mereantur ac-

cipere, quod eis Deus ante secula dare disposuit. Quod probat exemplo Isaac, qui pro conceptione Rebeckæ Deum oravit, illamque impetravit, quamvis propagatio generis Abrahæ per Isaac promissa jam esset, ac proinde prædestinata.

3. Idem sentit Prosper, lib. 2, de Vocat. Gent., cap. ult., alias penult. Ubi cum dixisset, electionem prædestinatorum esse secundum propositum et gratiam Dei, subdit: *Contra hanc invictæ veritatis splendidissimam lucem, solent quidam non sobrie dicere, superfluo ad acquirendum bonorum operum merita laborari, frustra etiam orationibus, quibus Deus orandus speratur, insisti, si ex incommutabili proposito ejus, Christianæ gratiæ subsistit electio.* Cui objectioni in summa respondet, divinam electionem non excludere media, quæ in sua præscientia prænovit, et eadem electione ad gratiam, seu prædestinationem præparavit: *Deus ergo (inquit) iis quos elegit sine meritis, dat unde oriantur et meritis. Et frustra dicitur, quod ratio operandi non sit electis, cum ad hoc operentur, ut electi fiant,* id est, ut tales fiant, quales esse per electionem ordinati, seu præfiniti sunt. Idemque de orationibus respondendum putat: nam orationes etiam supponit electionis propositum et ex illo manant, ut illis mediantibus executioni mandetur. Unde subjungit inferius: *Orationum vero sollicitudinem divinæ electionis proposito non resolvi, uno testimonio evidenter probabo, ut cætera studio brevitate omittam.* Est autem exemplum de Tobia juniore, de quo supponit a Deo fuisse prædefinitum, ut Saram in uxorem haberet, nihilominusque ab angelo admonetur, ut eam petat, etc., Tobia, sexto, ac tandem concludit: *Quamvis ergo quod statuit Deus nulla possit ratione non fieri, studia tamen non tolluntur orandi, nec per electionis propositum, liberi arbitrii studium relaxatur, cum implendæ voluntatis Dei, ita sit præordinatus effectus,* etc. Hoc denique aperte supponit Augustinus, libro de Bono persever., cap. 22, cum ait: *Si qui sunt nondum vocati, pro eis ut vocentur, oremus, fortasse etiam sic prædestinati sunt, ut nostris orationibus concedantur.*

4. *Scripturæ testimonia adducuntur.*—Præterea, si testimonia Sacræ Scripturæ expendantur, quibus Augustinus, Prosper et alii Patres gratuitam prædestinationem et electionem probant, non solum demonstrant esse gratuitam respectu ejus, qui prædestinatur, sed etiam respectu aliorum (Christum nunc excipio, de quo statim dicam). Probatur, quia

imprimis Christus nulli alii, præterquam sibi tribuit hominum electionem, cum ait: *Nos vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Illa ergo verba ostendunt plane omnes esse electos ex sola Dei voluntate. Ergo, sicut hinc recte colligitur, Deum neminem elegisse propter bonam voluntatem et petitionem in eo prævisam, ita etiam nec propter petitionem alterius, alias non sola sua voluntate, nec primario ex se id fecisset. Idem ad Ephes 1, ait Paulus: *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem,* etc., et infra: *Prædestinati secundum propositum ejus:* tota ergo hominum electio est ex solo proposito et beneplacito Dei. Quod si respectum aliquem habuit ad merita, vel actiones alicujus hominis, soli Christo id tribui potest, de quo Paulus singulariter ait (*in ipso*) non ergo elegit Paulum in Stephano, id est, propter orationem Stephani, sed tantum in Christo. Imo etiam in ipso Christo nos elegit *secundum consilium voluntatis suæ,* ut mox explicabimus: non ergo elegit Paulum ex consilio voluntatis, aut orationis Stephani, sed potius ex eodem consilio voluntatis divinæ Stephanus oravit, ut Paulus consequeretur beneficium gratiæ, ad quam fuerat electus.

5. *Ab incommodis roboratur.*—Ab incommodis etiam potest hoc confirmari, nam sequitur, Beatam Virginem et antiquiores Patres meruisse prædestinationem Christi Domini et electionem illius humanitatis ad unionem hypostaticam, quod dici non potest, ut pro certo supponit Augustinus, libro de Prædestinatione Sanctorum, cap. 24, et in materia de Incarnatione ostenditur. Sequela patet, quia illi Patres suis orationibus Incarnationem illam impetrarunt, et plura media antecedentia ad illam ut parentes Virginis, illius conceptionem impetrarunt, et Abraham meruit procreationem Isaac, et sic de aliis. Unde in universum ex illa sententia sequitur, quoties quis impetrat alteri aliquod donum, vel beneficium Dei, impetrare etiam prædestinationem ad illud, ac proinde parentes Virginis meruisse illi saltem remote et mediate electionem ad maternitatem Dei, quia non est prius electa in matrem, quam præordinata fuerit ad existendum. Si ergo parentes impetrarunt, ut prædestinarentur ad esse; ergo saltem remote, et in fundamento meruerunt cætera, quæ inde secuta sunt. Atque eodem modo meruisset Stephanus Paulo electionem ad Apostolatum: nam si meruit illi electionem ad gloriam, quid mirum, quod ad Apostolatum etiam meruit, quæ posterior est.

5. Unde ulterius sequitur, unumquemque sibi mereri electionem ad omnia illa bona, vel ad quamcumque dignitatem, quam sibi, vel orationibus impetrat, vel per priorem gratiam sibi aliquo modo meretur: Ut, verbi gratia, Beatam Virginem meruisse sibi electionem ad dignitatem matris Dei, quia illa dignitas ut in re exhibita supponit gratiam in Virgine, per quam gratiam sibi aliquo modo meruit illam dignitatem, ergo et electionem ad illam. Et sic Abraham impetrasset sibi electionem in Christi progenitorem, quia illius beneficii promissionem sibi promeruit. Sequela patet, quia si propter aliquid asseritur, eum, qui alteri meretur vocationem, mereri etiam electionem, solum est, quia vocatio unius supponit gratiam in alio, per quam possit mereri aliquo modo alteri vocationem, quæ habet rationem primæ gratiæ respectu ejus, qui vocatur: tamen respectu alterius est quasi secunda: at simili modo dignitas matris supponit gratiam in Virgine, respectu cujus dignitas illa est gratia secunda. Hæc autem et similia falsa sunt, ut ex aliis locis suppono: satisque nobis est esse a communi Doctorum sententia aliena.

6. *A priori ratio redditur.*—Ratio denique a priori est, quia illa oratio, per quam unus alteri impetrat vocationem, est effectus prædestinationis, non solum ipsius orantis, sed maxime illius, pro quo oratur: non est ergo causa totius prædestinationis. Antecedens in libro sequenti generaliter probatur, ostendendo non solum actiones prædestinati, vel principia earum, sed etiam omnem actionem cujuscumque hominis, quæ specialiter cooperatur ad salutem alterius, esse effectum prædestinationis illius, qui per alium salvatur. Nunc vero duobus modis breviter ostenditur. Primo ex principio posito in primo libro, quod electio ad gloriam est primus actus voluntatis divinæ circa prædestinatum, ac proinde prædestinatos omnes in eodem signo rationis fuisse ad æternam salutem electos. Hinc enim aperte sequitur, et non potuisse unum hominem mereri alteri electionem, quia electio omnium simul facta est, ante omnia eorum opera prævisa: et subinde quidquid unus pro alio meretur, impetrat, aut operatur, quod cum effectu conducat ad executionem electionis, esse ejusdem electionis effectum, eo modo, quo media sunt effectus intentionis finis. Quin potius licet illa intentio dandi gloriam Paulo non præcederet per efficacem et absolutum decretum: nihilominus negari non potest, quin Deus inspiraverit Stephano, illam orationem ex in-

tentione et affectu salvandi Paulum, qualiscumque ille affectus fuerit, id est, sive fuerit per voluntatem efficacem, sive tantum per simplicem et antecedentem. Quia illa oratio sine dubio fuit ex Spiritus sancti inspiratione, et effectus conversionis et salutis Pauli erat optimus: ergo incredibile est non fuisse a Spiritu sancto intentum, saltem simplici effectu. Eo vel maxime, quod ipse deprecator, ut, verbi gratia, Stephanus, id solet intendere et desiderare, et hæc ipsa intentio a Spiritu sancto est, ergo multo altius habet illam Spiritus sanctus. At hoc est satis juxta horum doctorum sententiam, ut vocatio ipsa Pauli sit effectus prædestinationis ejus, videlicet quod procedat ex affectu simplici Dei salvandi Paulum: ergo idem sufficit in oratione, quæ pro illo ab alio fit: nam quod hæc oratio sit in alio, non impedit, quin esse possit effectus prædestinationis Pauli.

7. Quod secundo probatur, quia gratia alicui facta non solum est beneficium ejus, sed etiam est beneficium alterius, si propter eum, et in ejus utilitatem detur. Nam gratia, quæ datur prædicatori, verbi gratia, Philippo, ut congruo modo alium illummet, scilicet Eunuchum Æthiopem, sine dubio est beneficium Eunucho factum et supernaturale, ac gratuitum: fuit ergo gratia, et si ille Eunuchus prædestinatus erat, ut credendum est, plane ille fuit effectus prædestinationis ejus. Ergo similiter oratio unius pro alio est beneficium gratiæ a Deo collatum ei, pro quo oratur, etiam si illi non inhæreat. Quia gratiæ beneficia latius patent: unde si talis, pro quo oratur, electus est et oratio illa cooperatur efficaciter ad ultimum effectum electionis, sine dubio non est electio ex oratione, sed potius oratio ex electione. Idemque est de quocumque alio merito unius pro alio. Non ergo potest esse talis oratio, vel meritum, ratio totius prædestinationis alterius: nec quoad omnes effectus ejus, nec quoad liberam determinationem divinæ electionis.

8. *Fundamentum contrariæ sententiæ explanatur.*—Ad fundamentum contrariæ sententiæ facilis est ex dictis responsio. Nam ex quatuor principiis, quæ assumit, primum et falsum est, et non recte, nec consequenter ex illo arguens infert, ut vidimus. Secundum autem principium, licet sit verum quoad meritum vocationis alterius, non tamen quoad decretum, ex quo talis vocatio prædestinata est, nam ut sic, comparatur ut finis proximus, propter quem spiritus talis orationis alteri da-

tur. Neque illa consecutio bona est, meretur quis vocationem alterius, ergo meretur primam determinationem divini decreti præficientis talem vocationem, ut jam satis tractatum est. Tertium autem principium, licet admittatur, quoad executionem, de effectibus prædestinationis, qui sunt in executione posteriores vocatione, nihil refert, quia illi sunt prædestinatione priores in præordinatione divina: et ita non sequitur, quod talis oratio sit ratio prædestinationis quoad ipsam determinationem actus Dei. Et præterea non sunt illi omnes effectus prædestinationis talis hominis: nam ipsa oratio alterius, et gratia ad illam, est etiam effectus: et ita nec omnium effectuum simpliciter, prout in executione conferuntur, potest illa oratio esse causa. Unde quartum principium simpliciter falsum est. Et ratio, qua probatur, nullius est momenti. Cur enim tanta principia bene operandi sunt effectus prædestinationis? oppositum itaque infra ostendemus. Aut cur etiam illa oratio non dicitur principium bonæ operationis alterius, saltem remote, eo modo quo dici solet, quod est causa causæ, esse causam causati? quæ causalitas licet physice sit per accidens, tamen moraliter est magni momenti et quasi per se reputatur.

9. *Nova difficultas suboritur.* — *Ratio dubitandi.* — *Probabilis opinio.* — At vero hinc nascitur alia difficultas pertinens ad alteram partem in titulo capitis propositam. Nam sequitur etiam ex parte Christi Domini non dari rationem, aut causam electionis prædestinatorum, prout est decretum liberum determinatum ad salutem talium hominum efficaciter volendam. Consequens videtur esse contra Paulum ad Ephes. 1, dicentem: *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem*: ergo. Sequela probatur, quia etiam Christi meritum, vel ratio ejus pro electis est effectus electionis et prædestinationis eorum. Cur enim oratio Stephani pro Paulo est effectus prædestinationis Pauli et oratio Christi pro Paulo non est effectus prædestinationis Pauli? Ergo sicut Stephanus non meruit Paulo electionem, ita neque Christus. Et confirmatur, quia supra dictum a nobis est, electionem omnium prædestinatorum factam esse ante prævisum originale peccatum: at de Christo Domino probabilis sententia est, quæ affirmat non fuisse prædestinatum ante originale peccatum prævisum, ergo plane sequitur, reliquos homines, nec electos, nec prædestinatos fuisse propter merita Christi prævisa; et quamvis Scotus, et alii sentiant,

Christum ut hominem fuisse prædestinatum ante prævisum peccatum originale, nihilominus idem Scotus 3, d. 19, quæstione prima, dicit non fuisse præordinatum ad merendum, ante prædestinatorum electionem: atque ita non potuisse hanc prædestinatorum electionem esse ex meritis Christi prævisis. Quod etiam videtur in nostra sententia dicendum, qua supra asseruimus, electionem hominum factam esse ante prævisum originale peccatum: at inde sequitur Christum non fuisse ante alios homines electum, sed ad summum simul cum illis in eodem signo rationis. Ex quo etiam sequitur, electionem hominum non supposuisse præscientiam meritorum Christi: sicut electio ipsiusmet Christi non supposuit merita ejus prævisa.

10. De hac quæstione obscure loquuntur antiqui scholastici. Nam licet fere omnes doceant, Christum fuisse causam prædestinationis nostræ, statim hoc declarat, distinguendo de prædestinatione quoad effectus ejus, vel quoad actus divinæ voluntatis vel intellectus et priori modo declarant intelligendum esse, cum dicitur, Christum esse causam prædestinationis aliorum hominum: nam quoad actum ipsum Dei, putant non posse esse causam. Ita processit D. Thomas, 3 part., quæst. 24, art. 4, et in 3, d. 10, quæst. 3, art. unico, quæst. 3, et sane, si doctrina ejusdem sancti in 1 part., quæst. 23, art. 8, attente inspiciatur, præsertim in solutione ad 1, licet generalis sit, videtur etiam Christi meritum et orationem complecti. Proposito enim argumento, quod prædestinatio est æterna et orationes sanctorum temporales, ideoque non posse prædestinationem orationibus sanctorum juvari; respondet, hoc argumento bene probari, quod prædestinatio non juvatur precibus sanctorum quantum ad ipsam præordinationem. At si hoc de aliis sanctis verum est, eandem rationem habet in Christo, cum ejus orationes etiam temporales fuerint.

11. Eodem fere modo procedit Alensis, 3 part., quæst. 3, memb. 5, et Bonaventura, 3, d. 11, art. 1, quæst. 3, Albertus, d. 10, art. 3, Richardus, art. 4, quæst. ult., Durandus, q. 3, qui in sol., ad. 2, addit, non fuisse Christum causam nostræ prædestinationis quoad effectus omnes illius, quia inter hos effectus ponit ipsammet incarnationem. Gabriel item in. 3, d. 19, art. 2, conclus. 4, licet ab Scoto dissentiat in assignatione instantium, seu signorum rationis in ipsa æterna prædestinatione, aut electione: tamen convenit in conclusione, quod

Christus non est causa nostræ electionis ex parte divini actus. Quia ille, inquit, adeo simplex est, ut nec re, nec ratione possint in eo plures distingui, ideoque nulla potest causa, vel ratio habere locum in illo, ut terminatur ad unum objectum potius, quam ad aliud. Unde etiam ille utitur vulgari illa distinctione theologorum, de causa prædestinationis quoad actus, vel quoad effectus, et convenit cum aliis in neganda causa ex parte actus, licet propter diversum fundamentum. Nec videtur opinio hæc seu distinctio satis exponi de voluntate solum quoad actum ipsum realem, quia hoc modo insufficientes esset distinctio et resolutio. Ratio etiam, qua multi utuntur, quod temporale non potest esse causa æterni, non esset adæquate, quia temporale ut ab æterno præcognitum, potest esse causa, id est, ratio æternæ determinationis liberæ, si aliunde propter identitatem actus, vel prioritatem, aut similitudinem in signo æternitatis, non repugnat.

12. Ex modernis vero nonnulli clarius docent, electionem hominem factam esse ex meritis Christi prævisis. Quorum sententiam in 1 t., 3 p., disp. 41, sect. 4, secutus sum, juxta illam simul exponens fere antiquorum dicta, ita tamen illam sententiam declarans, ut soli divinæ voluntati reservandam duxerim optionem (ut ita dicam) electorum, id est, quod hi præ illis prædestinentur, nam hoc non putavi posse attribui Christi meritis, etiamsi illa electio prout est benevolentia et beneficium electorum illis attribuenda sit. Et hoc ipsum non ut fide certum, nec ut constantem theologorum, vel Patrum sententiam, sed ut piam et probabilem opinionem defendi. Idemque nunc fere sentiendum judico: aliquid vero amplius explicandum est, et aliquibus objectionibus satisfaciendum.

13. *Duo in sententia proxima animadvertuntur.*—Duo enim in his, quæ proxime retuli, a posterioribus Scriptoribus animadversa esse video, ut correctione digna. Asserunt enim imprimis electionem prædestinatorum, non solum ut est dilectio et beneficentia illorum, sed etiam ut est electio ex massa perditionis (utique comparatione aliorum, qui non ita diliguntur) esse ex meritis Christi. Deinde censent, assertionem hanc non solum esse probabilem opinionem, sed etiam Catholicam doctrinam, in quo significant esse rem de fide certam. Fundanturque maxime in loco Pauli ad Ephesios primo: *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti, etc.* Nam cum in his verbis clare doceat Paulus,

nos esse electos in Christo, negari (inquiunt) non potest, electionem nostram fuisse ex meritis Christi. Nec licere putant interpretari locum illum de electione, quatenus dilectio est, sine relatione, vel comparatione ad alios: tum quia id est vocabulo abuti: tum etiam, quia oppositum sentiunt Græci Patres, præsertim Photius apud Oecumenium ad Ephesios 1, ubi exponens id: *Benedixit nos omni benedictione spirituali*, ait: *Benedixit per filium, elegit per filium, charos effecit per filium.* Idemque confirmant verbis illis ejusdem Pauli, *Prædestinavit nos in adoptionem per Jesum Christum.* Et ex illo 2, ad Timotheum: *Vocavit nos vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum et gratiam, quæ data est nobis in Christo Jesu ante tempora secularia.* Ex quo loco etiam ratio sumitur. Quia Deus in tempore dat electis omnem gratiam usque ad gloriam inclusive (ut sic dicam) propter Christi merita: ergo ab æterno definivit illam eis dare propter Christi merita: ergo elegit illos et prædestinavit propter Christi merita. Nam quæ Deus in tempore exequitur et modum quo exequenda sunt, ab æterno prædestinat.

14. *Assertio examinatur.* — *Duplex sensus particule propter merita, aperitur.*—Sed prius assertionem ipsam examinemus, deinde gradum certitudinis ejus inquiremus. Et in assertionem quidem duplex verborum ambiguitas, et æquivocatio aperienda est et cavenda, ne forte dum exaggeramus electionem nostram in Christo et per Christum, eam potius et medio tollamus. Nam imprimis supra, libro primo, et in hoc secundo notavimus, esse in hac illatione magnam æquivocationem: Deus ab æterno voluit dare in tempore gratiam, vel gloriam propter merita: ergo prædestinavit, dilexit, vel elegit propter merita. Nam si sensus sit, ut particula *propter merita* referatur ad objectum, seu effectum prædestinationis, optima est illatio, nam sensus est, DEUM ab æterno prædestinasse, ut talis gratia, vel gloria in tempore non daretur, nisi propter talia merita. Alius vero sensus est, ut particula *propter*, referatur ad voluntatem ipsius prædestinantis, ut ab æterno terminatam ad talem gratiam, vel gloriam tali homini conferendam efficaciter; ita ut ipsamet terminatio voluntatis divinæ, ut præficientis seu intendentis efficaciter talem effectum, fuerit propter meritum. Et hoc modo illatio non est bona, ut supra ostendi: Nam Deus in tempore non dat electis adultis gloriam, nisi propter illorum merita, nec gratiam